

Główny Inspektorat Weterynarii

**Działania podjęte w I kwartale 2021 r. związane
z ograniczeniem występowania zakażeń Salmonella
w stadach brojlerów gatunku kura *Gallus gallus***

Warszawa, kwiecień 2021 r.

Kalendarium

- **Czerwiec 2020 r.** pismo Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWz.411.84.2020 do terenowych organów IW w sprawie wzmocnienia nadzoru nad fermami drobiu w związku z rosnącą liczbą powiadomień RASFF oraz polecenie pobrania dodatkowej puli prób do badań laboratoryjnych w kierunku Salmonella
- **Grudzień 29, 2020 r.** – pismo Pani prof. Christine Middlemiss – GLW Wielkiej Brytanii do Pana Bogdana Konopki – GLW Polski, przekazujące wyniki dochodzeń epidemiologicznych powiązanych z powiadomieniami RASFF nr 2020.3868 i 2020.3237 oraz 2020.3081 oraz przekazujące listy gospodarstw utrzymujących drób będący powiązanych z w/w powiadomieniami
- **luty 2021 r.** – pismo nr BUEiWZ.071.148.2021.UK GLW skierowane do GLW UK z wyjaśnieniami dotyczącymi działań podjętych w odniesieniu do zakładów i gospodarstw wskazanych przez stronę brytyjską jako powiązane z powiadomieniami RASFF oraz informacja o zaostrożeniu przepisów krajowych w ramach zwalczania zakażeń Salmonella w mięsie drobiowym

Kalendarium

- **Styczeń 2021 r.** – pismo nr WChZZ.411.7.2021 Z-cy GLW do WLW z poleceniem przekazania danych o wynikach badań stad brojlerów powiązanych z powiadomieniami RASFF oraz wyników dochodzeń epizootycznych
- **Marzec 2021 r.** pismo WChZZ.421.7.2021(1) – w związku z wyjaśnieniami od terenowych organów IW dotyczącymi trudności w realizacji polecenia w związku ograniczeniami związanymi z covid-19 – polecenie raportowania postępów działań i wyników badań w odstępach dwutygodniowych
- **Marzec 9, 2021 r.** – wspólne pismo GLW UK i Dyrektora FSA UK w sprawie dodatkowych pytań do strony polskiej dot. analizy sytuacji i podjętych działań w związku z zakażeniami Salmonella w mięsie drobiowym
- **Marzec 2021 r.** pismo nr WCHZZ.411.7.2021(3) GLW do WLW – przekazanie kolejnej listy gospodarstw powiązanych z powiadomieniami RASFF z poleceniem prowadzenia szczegółowych dochodzeń epizootycznych i przekazywaniu wyników do GIW

Kalendarium

- **Marzec 2021 r.** – spotkanie z Ambasadą UK w Polsce, 3 spotkania z KE w sprawie pisma UK do KE d/w GLW w Polsce; spotkanie z GLW UK i Dyrektorem FSA UK z GLW w Polsce
- Marzec 2021 r. – odpowiedź strony polskiej na wspólne pismo GLW UK i Dyrektora FSA UK przekazana poprzez KE do GLW UK
- **Marzec 2021 r.** – pismo nr WChZZ.412.52.2021 GLW do WLW – analiza sytuacji dotyczącej powiadomień RASFF, podjętych do dnia pisma działań i uzyskanych wyników oraz polecenie realizacji urzędowego pobierania prób ze wszystkich gospodarstw utrzymujących brojlery gatunku kura *Gallus gallus* w okresie od kwietnia do listopada 2021 r.
- Kwiecień 2021 r. pismo GLW do MRiRW z przekazaniem projektu nowelizacji rozporządzenia MRiRW w sprawie „Krajowego programu zwalczania niektórych zakażeń Salmonella w stadach brojlerów gatunku kura *Gallus gallus* na lata 2020 - 2022

Analiza sytuacji

- W trakcie kontroli ferm powiązanych z powiadomieniami RASFF nr 2020.3868, 2020.3237 i 2020.3081 urzędowe próbkobranie przeprowadzono w pierwszej kolejności na 16 fermach. W jednym przypadku uzyskano dodatni wynik badania, gdzie stwierdzono zakażenie jednego stada *S. derby*. Następne stado na fermie również zostało objęte urzędowym próbkobranem. Kolejne badania w kierunku *Salmonella* dały wynik ujemny;
- Na terenie województwa mazowieckiego, na terenie którego utrzymywana jest największa w Polsce liczba stad brojlerów, (niemal 25% całej produkcji krajowej), w drugiej połowie 2020 roku dodatkowym kompleksowym kontrolom poddano 169 ferm brojlerów, 80 ferm stad hodowlanych oraz 3 zakłady wylęgu drobiu;
- W toku prowadzonych postępowań stwierdzono, że kilka ze wskazanych w piśmie z dnia 29 stycznia 2021 r. ferm (8) nie było w czasie urzędowych kontroli zasiedlonych.

Analiza sytuacji

- Kolejne urzędowe próbkobrania na fermach powiązanych z w/w powiadomieniami RASFF, GLW polecił przeprowadzić dnia 29 stycznia 2021 r. (pismo nr WChZZ.411.7.2021). W wyniku badań prób pobranych na 9 fermach uzyskano dwa dodatnie wyniki badań: S. Enteritidis oraz S. Newport;
- Łącznie na terenie województw: lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i zachodniopomorskiego w okresie od czerwca 2020 do marca 2021 r. urzędowo zbadano stada z 28 ferm powiązanych z przedmiotowymi powiadomieniami RASFF;
- 15 marca 2021 r. pismem nr WCHZZ.432.113.2021 GLW polecił, aby ze wszystkich ferm, które dostarczają żywiec do zakładów powiązanych z powiadomieniami RASFF, pobierać próby urzędowe od wszystkich stad kierowanych do uboju, a każdy uzyskany w laboratorium izolat Salmonella obowiązkowo przysyłać do badań sekwencjonowania genomowego w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach;
- Sekwencjonowaniu genomowemu są aktualnie również poddane izolaty Salmonella pochodzące z gospodarstw, które wymienione zostały w Joint ECDC-EFSA Rapid Outbreak Assessment z dnia 25 lutego 2021 r. Badania są w toku;

Projekt zmian w „programie”

- Pismem nr WChZZ.410.4.2021 z dnia 9 kwietnia 2021 r. GLW przekazał do Departamentu Bezpieczeństwa Hodowli i Produkcji Zwierzęcej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi propozycję nowelizacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2020 r. **w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2020–2022** (Dz. U. z 2020 r. poz. 202).
- Proponowane zmiany wypracowane zostały w następstwie konsultacji i uzgodnień prowadzonych od czerwca 2020 r. przez Głównego Lekarza Weterynarii zarówno z przedstawicielami sektora drobiarskiego w Polsce jak również po zasięgnięciu opinii Rady Sanitarno – Epizootycznej przy Głównym Lekarzu Weterynarii i dotyczą:

Zaproponowane zmiany

1. Zmian w zakresie zasad pobierania próbek do badań poprzez wprowadzenie **dodatkowo obowiązkowego badania piskląt jednodniowych brojlera kurzego** w ramach badania właścicielskiego na koszt hodowcy;
2. Obowiązku podania w piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego przez producenta brojlerów informacji dotyczących wieku brojlerów i liczby sztuk w stadzie oraz **zagęszczenia brojlerów, podanego w kg na m² kurnika**, a także **nazwy szczepionki i dat jej podawania**;
3. Wprowadzenia zapisu sankcjonującego wykonanie przez Krajowe Laboratorium Referencyjne ds. Salmonella **badania sekwencjonowania genomu** uzyskiwanych izolatów szczepów Salmonella ze stad zakażonych;
4. Wprowadzenia zapisu umożliwiającego **realizację przez producenta brojlerów wymogu ustanowionego w art. 7** ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) poprzez Elektroniczną Platformę Usług Administracji Publicznej – **ePUAP**;

Zaproponowane zmiany

5. Nałożenia na producenta brojlera obowiązku prowadzenia dokumentacji zawierającej m.in. dane dotyczące **identyfikacji źródła pochodzenia jaj wylęgowych i piskląt oraz posiadania informacji o wynikach ostatnich badań w kierunku Salmonella wykonanych w zakładzie wylęgu drobiu, z którego pochodziły pisklęta brojlera;**
6. Wprowadzenia zapisu stanowiącego, że **pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii w co najmniej jednym stadzie w gospodarstwie w trakcie każdego cyklu produkcyjnego w danym roku powinno zastąpić pobranie próbek w tym stadzie przez producenta brojlera kurzego;**
7. Wprowadzenia **obowiązku prowadzenia analizy ryzyka i analizy tendencji występowania zakażeń Salmonella w stadach brojlerów;**
8. Możliwości wykorzystania **alternatywnych, dozwolonych narzędzi i środków pomagających ograniczyć występowanie zakażeń drobiu pałeczkami Salmonella poprzez stosowanie preparatów zawierających fizjologiczną mikroflorę jelitową;**

Zaproponowane zmiany

9. Doprecyzowania i wzmocnienia **zasad ochrony biologicznej** gospodarstw poprzez usankcjonowanie obowiązku:
 - a. Utrzymania otoczenia kurników w czystości, gdzie właściwe, regularnie wykaszanych i ogrodzonych przed dostępem osób nieupoważnionych i dzikich zwierząt;
 - b. Zapewnieniu możliwości odkażania pojazdów w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych;
 - c. Monitorowania i pobierania prób dostarczanych pasz na obecność Salmonella;
 - d. Rejestrowaniu ruchu osób postronnych;
 - e. Zabezpieczeniu materiału ściółowego i paszy;
10. Wprowadzenie **zakazu obsługi stad brojlerów przez osoby mające kontakt z żywym drobiem innym niż utrzymywany w gospodarstwie;**
11. Wprowadzenie regulacji prawnej dotyczącej możliwości pobrania próbek środowiskowych do badań skuteczności wykonanego odkażania i oczyszczania kurnika w czasie nie krótszym niż **3 dni po zakończonej dezynfekcji** oraz wprowadzenie zakazu pobierania próbek z miejsc, w których występują zastoiny płynnych środków użytych do odkażania i oczyszczania kurnika.

Urzędowe próbobranie „kwiecień – listopad”

Pismo Głównego Lekarza Weterynarii nr WChZZ.412.52.2021 z dnia 25 marca 2021 r. – analiza sytuacji dotyczącej powiadomień RASFF, podjętych do dnia pisma działań i uzyskanych wyników oraz polecenie realizacji urzędowego pobierania prób ze wszystkich gospodarstw utrzymujących brojlery gatunku kura *Gallus gallus* w okresie od kwietnia do listopada 2021 r. :

Urzędowe próbobranie „kwiecień – listopad”

1. Przeprowadzenie analizy realizacji krajowego programu zwalczania Salmonella w stadach brojlerów z gatunku Gallus gallus od początku 2021 r. do dnia otrzymania pisma oraz **zaplanowanie pobrania prób urzędowych**:
 - a) w powiatach, w których liczba ferm brojlerów kurzych jest mniejsza niż 30 – **ze wszystkich gospodarstw**;
 - b) w powiatach, w których liczba ferm jest większa niż 30, próby należy pobrać w co najmniej w **30% gospodarstw, lecz nie mniej niż w 30 gospodarstwach**;
- w oparciu o analizę ryzyka i wyniki dotychczasowych badań stad w kierunku Salmonella (predysponowane są gospodarstwa, w których stwierdzano w okresie ostatnich 2 lat rokrocznie stada zakażone Salmonella).
2. Pobranie prób powinno być rozłożone w czasie od 1 kwietnia do końca listopada br. w taki sposób, aby nie skumulować znacznej ich liczby w krótkim okresie czasu w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej.

Urzędowe próbobranie „kwiecień – listopad”

3. W przypadku uzyskania wyniku dodatniego w kierunku Salmonella (serotypu objętego i nieobjętego programem) w badanym urzędowo stadzie – **próby (z podejrzenia) należy pobrać w następnym cyklu tuczu ze wszystkich stad w tym gospodarstwie.**
4. Należy pamiętać, że ponowne wstawienie piskląt do kurnika możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu ujemnych wyników badań skuteczności czyszczenia i odkażania wykonanych w kurniku.
5. Wszystkie uzyskane izolaty Salmonella powinny zostać niezwłocznie przekazane przez Zakład Higieny Weterynaryjnej do PIW – PIB w Puławach w celu przeprowadzenia **sekwencjonowania genomu** bakterii. Zleceniodawcą i płatnikiem będzie Wojewódzki Inspektorat Weterynarii.

Urzędowe próbobranie „kwiecień – listopad”

6. Powiatowi lekarze weterynarii, w oparciu o przedłożone przez hodowców harmonogramy badań, powinni w uzgodnieniu z hodowcami, pobrać próby urzędowe, **zastępując tym samym próbę właścicielską – zleceniodawcą urzędowego badania w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej powinien być powiatowy lekarz weterynarii, a płatnikiem – właściciel stada, z którego pobrano próby.**
7. **Próbobranie powinno obligatoryjnie uwzględniać pobranie dodatkowo jednej próby z kurzu, oprócz rutynowo pobieranych okładzin na buty.**
8. Pobierając próby zgodnie należy przeanalizować przebieg leczenia stada i stosowanych środków bakteriobójczych w celu uniknięcia możliwości stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii.

Główny Inspektorat Weterynarii

Wyniki (stan na 13.04) raportowanie do 10-go dnia miesiąca za miesiąc poprzedni

Województwo	liczba zbadanych stad
dolnośląskie	0
kujawsko-pomorskie	0
lubelskie	3
lubuskie	0
łódzkie	0
małopolskie	0
mazowieckie	13
opolskie	0
podkarpackie	0
podlaskie	8
pomorskie	0
śląskie	4
świętokrzyskie	0
warmińsko-mazurskie	0
wielkopolskie	27 (plan do końca kwietnia)
zachodniopomorskie	1

Główny Inspektorat Weterynarii

Biuro Zdrowia i Ochrony Zwierząt

00 – 930 Warszawa

ul. Wspólna 30

 www.wetgiw.gov.pl

 wet@wetgiw.gov.pl

 [@WetGIW](https://twitter.com/WetGIW)